

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Ignotus*
Cím: *Múzeumok*

Forrás: *Világ*

Bp. 1918. IX. 2.

(Hely) (Idő) (Köt. v. füz.) (O)

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Idő

"1918"

Múzeumok. Néhány szóval még megtoldanám, amiket minap Supka Gézának gondolatébresztő muzeum-tárcájához fűztem. Nevezetesen azzal, hogy mint ahogy ideje végre különbséget tenni tudományos szakmuzeumok s a nagy közönség számára gondolt általánosabb érdekű muzeumok között, annyira nem jelenti ez azt, hogy, mint ma nagyrészt, a szakgyűjteményeket el kellene zárni a közönség elől. Inkább: ezeket is úgy, úgy is, kellene rendezni, hogy a tanulatlanabb közönség is értsen, okulhasson, tanulhasson belőlük, — s hogy ezt tehesse, nyitva is kellene állaniok (mondjuk: hetenként egyszer-kétszer) a nagy közönség számára. S ebbe minden beletartozik, kivált az egyetemek és klinikák szakgyűjteményei, preparátumai, sőt laboratóriumai is. Minapi hozzászólásomban a mi Nemzeti Múzeumunk elavult zoológiai gyűjteményét említettem — s ha ezzel

szemben elgondolom, milyen gyönyörű, gazdag, ragyogóan modern, érdekes és tanulságos a kolozsvári egyetemen a mi nagyszerű Apáthy Istvánunk állattani tára, akkor vagy irigylem a kolozsváriakat, hogy eljárhatnak bele, vagy sajnálom őket, ha netalán tilos számukra a bejárás. S visszaemlékszem néhány év előtt egy német városban, gondolom Drezdában, a *Der Mensch* című kiállításra, melyben tanultabb létemre is kis iskolásgyerekekkel s népbeli emberekkel napokon át együtt álméltoktunk az éleltan csodáin, mik ott elragadóan ügyes és leleményes preparátumokban, nagyításokban, üvegmode-

lokban, képekben, gépekben, táblázatokban s kukucskáló szekrényekben voltak a nemes kíváncsiság elé tárva. Természetesen: külön hirdetett népszerű előadásokon is magyarázták, nevezetesen szakemberek, a megértenivalókat — s nem gondolnám, hogy egyformán felejtethetetlen élmény ne lenne úgy, például, Eötvös Loránt, mint egyszer-egyszer amfiteátrumába hitt népbeli hallgatóság számára, ha szemtől-szembe látnák egyik legnagyobb emberünket s tőle magától látnák és hallnák megmagyarázva csodálatos mérőeszközzeit.

Ez az egyik muzeumi dolog, ami izgat, — a másik . . . de ezt kérdjék meg azoktól, kik most Stockholmban megfordulnak s ott elmúlnak a Djurgardban, amely nem állatkert, hanem, mint a berlini Thiergarten is, valaha nyilván vadaskert lehetett, s ahol ott van a Skansen muzeum, amely eleven muzeum, mert nem egvéb, mint mutatóba gyűjtött szállása és tanyája a svéd vidéki fajtáknak és népeknek, mintegy mintánkint, kik ott élnek és dolgoznak családostul, jószágotul, a maguk viseletében s a maguk módján a nagyváros közepett. Mennyivel külföldi tanulság ez, mint a halott néprajzi muzeumok ijesztő viaszbábjai! A különbség az, ami az élet és a halál közt, a statikus s az evolúciós filozófia közt való. S micsoda csoda — és hazafias csoda — volna ez a mi kozmopolitább fővárosunkban s olyan soknépű országból, mint a mienk! . . . S nemcsak a Skansenra gondolok, hanem a frankfurti Römerpiacra, Nürnberg és Castelfranco hiven meg-

őrzött fakaira és utcáira — ezekre az okosan és kötelesen fenntartott szabad ég alatti városmuzeumokra. Budapesten a Vár, kivált némely utcája, például az Uri-utca s még inkább a Werbőczy-utca szinte kínálkozik arra, hogy parancsba tegyék, hogy csak javítani és tatarozni szabadjon házait, lerontani nem, kellőképp kárpótoltatván ezért a tulajdonosok. Ez olyan kulturremek volna s fenntartása olyan kulturtett, amivel bátran kiállhatnánk a világ elejére, a nagy népek elé. S micsoda véikeket követtünk el máris e lehetőség ellen! A Disz-teret s a Tárnok-utcát micsoda rémséges bérkaszárnnyák rondítják el! S a volt bécsi-kaput s a Bécsi-kapu-teret, honan lemenet valósággal campagnai vagy jeruzsálemi kilátás fordul az ember elé, felmenet pedig egy empireba átírt kis Nürnberg: hogy agyonnyomja a Levéltár épülő palotája, mely magában, még nem látni tisztán, lehet szép, de tulságos tetemes erre a gyenge helyre! Törődni kellett volna ezzel — s mikor gondolunk rá végre, hogy az ilvesmikkel való törődés nemcsak műveltségbeli, de gazdaságbeli kötelesség is, — s hogy mit hozott kétszáz év óta például Drezda városának, hogy ilvesmikkel törődött!